

Uit het Nieuw-Guinea slop?

Rijkens, Duynstee en, verder . . .

Wat men ook verder moge denken van de bezigheden van de groep-Rijkens en van professor Duynstee met betrekking tot de Nieuw-Guinea-zaak, de heren hebben de verdienste een vastgelopen aan gelegenheid weer eens even in beweging te hebben gebracht, en opnieuw de aandacht te hebben gevestigd op het gebrek aan initiatief waarvan de Nederlandse regering in deze kwestie blijk geeft.

Immers wat is de situatie? Alle pogingen om langs parlementaire weg de Nederlandse regering tot het voeren van een Nieuw-Guinea-politiek te bewegen, zijn gestrand op de plechtige verklaringen van regeringszijde: dat men wel degelijk een Nieuw-Guinea-politiek heeft. Men is immers, zo wordt ministerieel verkondigd, voorstander van iedere oplossing, of die nu via de Verenigde Naties of langs andere internationale wegen tot stand komt, of via onderhandelingen met Indonesië, indien bij dit alles slechts het zelfbeschikkingsrecht voor de Papoea's centraal wordt geplaatst.

Ongetwijfeld, als men bedenkt hoe nog niet zo heel lang geleden de Nederlandse soevereiniteit centraal gesteld werd, en alle besprekingen, hetzij langs internationale, hetzij langs bilaterale weg, getoetst werden aan de onaantastbaarheid van die soevereiniteit, dan is er reden om verheugd te zijn over de evolutie die zich bij de regering en bij de parlamentsmeerderheid heeft voltrokken.

De soevereiniteit is losgelaten, in principe, enerzijds doordat men bereid is de uitkomsten van besprekingen te aanvaarden, anderzijds doordat men de zelfbeschikking boven die soevereiniteit heeft geplaatst.

Maar men laat na duidelijk te proclameren dat Nederland die soevereiniteit heeft losgelaten, door dit met alle nadruk publiekelijk te verkondigen. Men proclameert niet, wat wél behoorde te geschieden, dat het doel van de Nederlandse Nieuw-Guinea-politiek is: het zo snel mogelijk ontruimen van Nieuw-Guinea. Men behoort dat internationaal, voor het wereldforum, in de meest ondubbelzinnige termen te stellen. En men kan de duidelijkheid ervan nog

vergroten, door een datum te noemen waarop, onder alle omstandigheden, die Nederlandse bemoeiing met Nieuw-Guinea zal eindigen. Bij voorbeeld 1 januari 1965. Integendeel, men kondigt een tienjarenplan aan, dat nog allerminst het eind van de verdere plannenmakerij laat zien.

Maar wat nog erger is: alle plannen en voornemens worden ondergeschikt gemaakt aan een 'hoger beginsel': de zelfbeschikking. In plaats dus die zelfbeschikking te maken tot een van de wenselijke bestanddelen der beëindiging van de Nederlandse bemoeiingen, maakt men ze tot hoofdvoorwaarde daartoe. En daarmee: tot de hoofdbelemmering ervan.

Bovendien, men laat na nauwkeurig aan te geven wat de zelfbeschikking voor inhoud moet en kan hebben. Men vertelt ons eerst dat de Papoea's nog niet rijp zijn voor zelfbeschikking; en direct daarop: dat die niet-rijpe Papoea's maar moeten vertellen hoe ze zelfbeschikking wensen. Dat is logisch, maar ook politiek: pure nonsens.

De 'staatkundige' belichaming van die nonsens heet: Nieuw-Guinea-Raad. Wat in feite een gebrekkige gemeenteraad van een heel achterlijk dorp is, wordt opgeblazen tot een gelijkwaardige partner van Nederland, Indonesië en de hele wereld. Vergeleken bij de Volksraad van het oude Nederlands-Indië, die — dat weten we nu toch allemaal — volstrekt onvoldoende was om de overgang naar onafhankelijkheid te voltrekken, is de Nieuw-Guinea-Raad een volkomen kunstmatige neerslag van een kort en warrig koloniaal beheer over mensen die men alle politieke opvoeding heeft onthouden, met uitzondering van een beïnvloeding naar Nederland en Oranje. En als dan uit die Nieuw-Guinea-Raad het verlangen naar Nederland en Oranje opklinkt, zegt men hier: zie je wel, ze zeggen zelf dat ze die band willen behouden!

De Nieuw-Guinea-Raad bestaat uit Nederlanders — waarbij het me zeer spijt dat althans de Zending niet voldoende inzicht bleek te hebben om zelfs een zijdelingse bemoeiing met dat lichaam af te wijzen — en voor het grootste deel uit Papoea-ambtenaren van het Nederlandse bestuur en uit andere inheemsen die met het Nederlands beheer over Nieuw-Guinea zijn verbonden. Naast enige uitgesproken onbrave lieden, zijn het, dat neem ik gaarne aan brave lieden, die alleen maar verbaasd zullen zijn als ze bemerken dat niemand buiten de Nederlandse regering en een steeds kleiner

wordend deel van het Nederlandse volk ze aanziet voor de dragers van de zelfbeschikking.

Werkelijke zelfbeschikking kan alleen maar betekenen: het vinden van een plaats in Zuid-Oost-Azië. Die plaats is of bij Indonesië, of bij Melanesië, of onafhankelijkheid. Daarbij moet men wel begrijpen dat onafhankelijkheid betekent het trotseren van de Indonesische aanspraken op het gebied. De onafhankelijkheid van dit Koeweit-zonder-olie, zou alleen verkregen kunnen worden als Australië zich garant stelde voor de handhaving ervan, of beter nog als een internationale erkenning ervan verkregen zou kunnen worden, of tenminste de erkenning door een aantal staten die in het gebied van Nieuw-Guinea belangen hebben.

Denkend aan de mogelijkheid van een Melanesische Federatie, dient men er rekening mee te houden, dat alle verlangens van dien aard tot dusver geen enkele echo hebben gevonden in het Australische deel van Melanesië.

Aansluiting bij Indonesië was bij de overdracht van de soevereiniteit de voor de hand liggende oplossing geweest. Het zou nog altijd de voor de hand liggende oplossing zijn: bij een Indonesië dat federale structuur zou kennen. Als generaal Nasoetion verklaart dat bepaalde gebieden zoals Atjeh en Ambon thans een regionale autonomie hebben, dan zou dat, voor zover het Nieuw-Guinea betreft, waargemaakt kunnen worden door een internationaal toezicht hierop. Nu de Nederlandse regering in de afgelopen jaren de tijd heeft laten voorbijgaan om een internationale oplossing van het Nieuw-Guinea-vraagstuk te verkrijgen, waarbij voor Nederlands-Nieuw-Guinea méér kon worden bereikt, moet men beseffen dat een dergelijke autonomie vermoedelijk het maximum is dat aan zelfbeschikking voor de Papoea's te verwezenlijken valt. En men moet wel begrijpen dat ook *dit* weer verloren kan gaan bij een politiek van afwachten.

De huidige zelfbeschikking van West-Nieuw-Guinea is, zoals ik reeds betoogde, een eenzijdig door Nederland beïnvloede zelfbeschikking. De Indonesische betogen, dat men van die kant toch minstens de gelegenheid moet hebben aansluiting bij Indonesië aan de orde te stellen, te midden van het door de Nederlanders beheerste milieu, betogen die vooral door prof. Duynstee worden gesteund, zijn formeel logisch juist. Die formele logica wordt zelfs, heel terloops, door de Nederlandse regering aanvaard. En minister Toxopeus heeft, terloops, dan ook gezegd dat een partij die op

vreedzame wijze een aansluiting bij Indonesië zou bepleiten, op Nieuw-Guinea zou mogen bestaan. Vermoedelijk kent de minister de politieke en censurele werkzaamheden op Nieuw-Guinea goed genoeg, om te weten dat hij daarmee slechts lege woorden spreekt. In de bestaande gespannen toestand en vijandige werkelijkheid, is de vreedzame wedijver tussen de gouvernements-Papoea's en de pro-Indonesische Papoea's niet mogelijk. Juist daarom is een internationale oplossing nodig, die de Nederlandse beïnvloeding vervangt door een internationaal beheer, waarin een vreedzame wedijver tussen aanhangers van aansluiting bij Indonesië, aanhangers der Melanesische idee, en aanhangers der onafhankelijkheid, zou kunnen bestaan. De eerste voorwaarde daartoe is het verdwijnen van de pro-Nederlandse invloeden uit het Nieuw-Guinea-milieu. De verklaring dus: dat Nederland als belanghebbende van het toneel verdwijnt. Het loslaten van de Nederlandse soevereiniteit, het aankondigen van de termijn van beëindiging ervan en het opdragen van het gebied aan internationaal beheer.

De aanspraken van Indonesië blijven dan bestaan. En Indonesië moet zien, die aanspraken in vreedzame wedijver waar te maken. Dat is de echte zelfbeschikking in dit gebied. Geplaatst tussen verovering van dit gebied en de erkenning van deze zelfbeschikking, zal Indonesië niet gemakkelijk tot verovering overgaan, want de afwezigheid van de Nederlandse aanspraken, en weldra van de Nederlandse organen en machtsmiddelen, zou het inroepen van het 'koloniaal' argument, alle kracht ontnemen. Men moet Indonesië plaatsen voor de keus tussen 'imperialisme' en 'vreedzame wedijver'. Dat is het maximum wat men voor de Papoea's en hun zelfbeschikking kan doen. Het zich vastklampen aan het huidige systeem van Nederlandse zelfbeschikking, zal de Papoea's iedere kans op zelfbeschikking laten verliezen.

De groep-Rijkens heeft voor dit alles vermoedelijk geen belangstelling. Ze wil overdracht aan Indonesië, hoe dan ook, in de hoop dat er daarna weer zaken te doen zijn met Indonesië. Ik vrees dat ze zich misrekent, want voor zaken doen in een verpolitiekte wereld moet men nog wat anders zijn dan een zakenman.

Voor zover ze echter poogt weer een contact te leggen tussen Nederland en Indonesië, heeft ze wel gemerkt dat haar invloed op de politieke partijen in Nederland te gering is. Ze zou in die politieke partijen die haar het naast staan, d.w.z. in de VVD, de KVP, de AR en de CHU, moeten proberen politieke figuren te bewegen tot een vrijblijvend gesprek met politieke Indonesiërs.

Als in dergelijke gesprekken enige overeenstemming kon worden verkregen in de geest van het hier boven aangegevene, dan zou de weg geopend kunnen worden voor het herstel van de diplomatieke betrekkingen. Maar dan zou tevens in Nederland de mogelijkheid bestaan om, samen met de PvdA, tot een politiek te komen, zoals die hier geschetst werd.

Als men, in het televisie-debat rondom de rede van Nasoetion en het optreden van prof. Duynstee, de KVP-afgevaardigde mr. De Graaf, hoort verklaren, dat zelfbeschikking, die naar *blijven* der Papoea's in de Nederlandse structuur zou leiden, de meest ongevenste oplossing zou zijn, dan merkt men hoe het begrip voor de opvattingen, die ik in de debatten over de instelling van de NG-raad ontwikkelde en bij de begroting van Buitenlandse Zaken herhaalde en die toen fel verworpen werden, groeiend is.

Prof. Duynstee wees er in dat debat op, hoe, toen indertijd minister Kernkamp de zelfbeschikking voor de West een ogenblik had geïnterpreteerd als inhoudend het recht op afscheiding en onafhankelijkheid, de Kamer hem dwong dat terug te draaien en zelfbeschikking te vernauwen tot een: binnen het Nederlandse Koninkrijk. Hij vergat erbij te vermelden dat die aanval op minister Kernkamp kwam onder leiding van de KVP-er De Kort en hoe ik de enige was die minister Kernkamp verdedigde. Tevergeefs, want de minister gaf direct toe aan de aandrang van KVP c.s.

Maar diezelfde prof. Duynstee, betoogt thans, terwijl hij een betere houding in de NG-zaak wil verkrijgen, dat een samengaan van KVP en PvdA tot regeringsvorming, zijnerzijds met een scheuring van de KVP zou worden beantwoord! Hier ziet men het politieke onverstand ten voeten uit. Want een betere politiek in de NG-zaak, en dus ook op den duur een betere politiek ten aanzien van Indonesië, is ondenkbaar zonder een nieuw Kabinet, waarin de PvdA een stuwende kracht kan vormen. Ze is ondenkbaar zonder het verdwijnen van minister Luns. Zonder een wending naar links, zonder afstand te nemen van het conservatisme, komt men er niet. Noch in de NG-zaak en de Indonesische zaak, noch in de Nederlandse, de Europese en de andere verhoudingen.

En dus, al is het aardig dat De Rijkens-groep en prof. Duynstee beweging pogen te brengen, daar waar alles is vastgelopen — ze zullen hun doel eerst bereiken als ze beseffen dat in Nederland een alzijdige wending naar een progressieve politiek nodig is, willen we uit het nieuw-Guinea-slop geraken.